

2159

U. S. Forest Service
Sawyer

778.59-

4-15

ՍՍՏԵՆԱՇԱՐ ԶԻՍՈՒՄՆ

թիվ 1

ԱՇԽԱՐՀԻ
ԱՄԷՆԱԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐԴԸ

200

Միլանդա Ն. Զոհրաբյան

2011

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆԷՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐԴԸ

(ՌՈՒՏՈՒՆ ԳԱՆԱԹԻՆՈ)

Կ. ՊՈՒԼՈՍ

Մկրտչ. Ն. Զափուկիան

1120

27365-Վ.2

ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆԷՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ՄԱՐԴԸ

Ռուսօրֆ Վալանթինո, աշխարհի ամենէն ժողովրդական շարժապատկերի գերասանն էր: Եօթը տարի շարունակ, ան տիրեց զանազան ցեղերու, զանազան ազգերու և զանազան դասակարգերու պատկանող միլիոնաւոր կանացի հոգիներու: Աշխարհի ստեղծուած օրէն ի վեր, ոչ մէկ Տօն ժուան չէ ունեցած այն յաջողութիւնները, որոնց մէջ կը լողար Վալանթինո: Սեւ մազերով, և մութ շագանակագոյն աչքերով այս խաղաղին ունէր խորհրդաւոր ուժ մը, որու ոչ մէկ կին կրնար դիմագրել: Կուռք մըն էր, որու առջև կ'երկրպագէին բոլոր կիները, և չատեր պատրաստ էին իրենց կեանքը զոհարելու: Տակաւին 13 տարի ռաաջ սովորական մանկանացու մըն էր, անծանօթ բոլորին: Իսկ այսօր, անով կը զբաղին աշխարհի բոլոր կիները, աղջիկները, մամուլն ու հանրային կարծիքը:

Ինչ բանի մէջ կը կայանար այս խորհրդաւոր մարդուն յաջողութեան գաղտնիքը. ո՞վ էր, ո՞ւրկէ եկած և ի՞նչպէս ապրած էր...

6322-57

Ո՛Վ ԷՐ ՎԱԼԱՆԹԻՆՈՆ

Ռուսոյի Վալանթինո ընկ խալացի է և 1895ին
ձնած է հարաւային խալիա՝ Գառթէլլանէթօ գիւղին

ՌՈՍՈՒՆ ՎԱԼԱՆԹԻՆՈ

մէջ: Նախակրթարանն ու երկրորդական վարժարանը
աւարտելէ յետոյ, յաճախած է Ճենովայի երկրա-

դորձական բարձրագոյն վարժարանը: Ռուսոյի
հայրը հանդատեան կոչուած զինուորական անասնա-
բույժ մը, իսկ մայրը Վալանթինա անուն ֆրանսուհի
մըն էր: Վալանթինոյի բուն անունն էր Ռոսոյիֆօ
Ալֆօնցօ Փաֆֆաէլօ Փիէռէ Թիլիպէրթի Կուկիէլմի տի
Վալանթինա տ'Անթօնկէլլա:

Ճենովայի երկրագործական բարձրագոյն վարժա-
րանը աւարտելէ յետոյ Վալանթինօ կ'ուզէ Ամերիկա
երթալ՝ ամերիկեան երկրագործութեան մասին տեղ-
ւոյն վրայ քննութիւն կատարելու համար: Ռու-
սոյի հայրը սակայն, բուն կերպով կը հակառակի
այս ծրագրին: Հակառակ այս դիմադրութեան, Ռու-
սոյի կը յաջողի իր ծանօթներէն ճամբու ծախք մը
ճարել և առանց իր ծնողքին յուր տալու, Ամերիկա
կը մեկնի:

Ամիսի մը չափ անգործ մնալէ յետոյ իր հայրենա-
կիցներուն միջնորդութեամբ կը յաջողի ագարակի
մը մէջ պաշտօն ստանձնել: Վալանթինոյի երջան-
կութիւնը երկար չի տևեր սակայն. ագարակին մէջ
ընդունուած օրն իսկ անոր ուշադրութիւնը գրաւած
էր ընդհանուր վերակացուն մանկամարդ աղջիկը,
որ միեւնոյն ատեն քարտուղարի պաշտօն կը վարէր
ագարակին մէջ: Իր բնատուր ձիրքերուն չնորհիւ,
Ռուսոյի չարաթ մը յետոյ արդէն գրաւած էր սի-
րեւն քարտուղարունին՝ Օր. Ուիտայի սիրտը: Այս
յաջողութիւնը սակայն, հակառակորդական եղաւ Ռու-
սոյիին, որովհետեւ աղջկան հայրը օր մը յանցանքի
վրայ բռնեց սիրակցորդ զոյգը, և իսկոյն վերջ տուաւ
Վալանթինոյի պաշտօնին:

Հակառակ Ուիտայի պաղատանքներուն, ան մեր-
ժեց ընդհանուր վերակացուն պաշտանները և իր

արժանապատուութիւնը փրկելու համար հեռացաւ ազարակէն։

Վալանթինո յաճախ կրկնած է, թէ մեծ սխալ մը գործած էր ազարակէն հեռանալով, որովհետեւ ճիշդ երեք ամիս անգործ մնացած և փողոցները զիչերած էր։

23 Օգոստոս 1926 թուակիր Նիւ Եորք Թայմզ Վալանթինոյի մասին խօսելով ի մէջ ալլոց կ'ըսէ. — «Վալանթինո Պ. Ճէյմս Ֆէրրի Ֆուլքսի ազարակէն հեռանալէ յետոյ իր կեանքին ամէնէն թշուառ օրերը ապրած է։ Արժանապատուութեան զգացումը այնքան զօրաւոր էր անոր մէջ, որ ինքզինքին թոյլ չէր տար կրկին իր հայրենակիցներուն օժանդակութեան դիմել. որոշած էր իր սեփական միջոցներով յաջողիլ Նոր Աշխարհին մէջ։ Եւ որովհետեւ ազարակէն վստաստած էր և բարի վարուց վկայական չունէր, գործ գտնելու նպատակաւ իր կատարած բոլոր դիմումները ապարդիւն կը մնային։ Այս պայմաններուն մէջ, անօթութենէ չմեռնելու համար մէկ միջոց միայն կար. — պարզ գործաւոր ըլլալ... Ռուտօֆի համակերպեցաւ բախտին և Նիւ Եորքի մեծ ճաշարաններէն մէկուն մէջ պնակ լուարու պաշտօնը ստանկց»։

Վալանթինո միշտ լռութիւն պահած է իր կեանքին այս շրջանին մասին. իր մօտիկ ընկերները կը հաստատեն սակայն, թէ ան յաճախ կ'ըսէր. «Յաջողութիւններէ երեք չեմ չփանար, որովհետեւ թըշուառութեան բաժակը մինչեւ մրուրը քամած եմ ժամանակին... երեք չեմ վստահիր ժողովուրդի գնահատութեան...»։

Որոշ կերպով յայտնի չէ, թէ Վալանթինո ո՛րք քան ատեն ծառայած է ճաշարանին մէջ։ Առաջին անգամ 1917ին է, որ թերթերուն ծանուցումներու

յաժնին մէջ երեւցած է անոր անունը՝ իրրեւ պարի ուսուցիչ։

Վալանթինո իր ազատ ժամանակները զուարճութիւններու կը յատկացնէր և այդ առթիւ ծանօթացած էր կարգ մը աշխարհիկ կիներու և շուայտասէր երիտասարդներու։ Ռուտօֆի բնական գեղեցկութիւնը շուտով նախանձի առարկայ եղած էր այդ կիներուն մէջ, որոնցմէ մէկը, Օր. Ճօան Սօրերը, խենթի պէս սիրահարած էր անոր։ Օր. Սօրերը, Նիւ Եորքի երկրորդական թատրոններուն մէջ ներկայացումներ կուտար և հոչակ հանած էր մանաւանդ իր «մերկ պարեր»ով։ Ամերիկացի ղերատանուհիին առաջարկով, Վալանթինո կը մտնէ Օր. Սօրերի խումբին մէջ և գաւառները կը մեկնի՝ զանազան ներկայացումներ տալու։

Այս ճամբորդութիւններու ընթացքին Վալանթինո իր ճարպիկ խաղարկութեամբ մեծ ժողովրդականութիւն կը չափ ամէն տեղ։ Այդ թուականէն սկսեալ անոր անունը այլ եւս ծանօթ էր Ամերիկայի բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ։ Վալանթինո մէկը եղած է այն պարողներէն, որոնք «Թանկօ»ն ժողովրդականացուցած և տարածած են ամէն կողմ։

Օր. Սօրերի խումբը օր մը Նիու Ճրրդի կը գրանուէր. թերթերը կը ծանուցանէին, թէ Օր. Սօրերը և Վալանթինո «Եղեմի պար» (մերկ պար) պիտի պարէին։ Ծանուցումները իրենց արգիւնքը ունեցան. թատրոնը ամէն զիչեր մինչեւ բերանը կը լեցուէր։ Վալանթինո և Օր. Սօրերը կը պատրաստուէին Պօսթըն մեկնելու, երբ այցելութիւնը բնորոշեցին Պ. Կրիֆթ անուն անձի մը։

Պ. Կրիֆթ, որ տէրն էր Լօս Անճէլօսի ամէնէն

մեծ շարժապատկերի գործարանին, առանց յառաջա-
բանի հետեւեալ առաջադրել ներկայացուց.

«Ձեր խաղերուն ներկայ եղայ. իբրեւ արուես-
տէն հասկցող մարդ, կ'ընդունիմ որ մեծ կարողու-
թիւն և ճարպկութիւն ունիք. կ'ենթադրեմ սա-
կայն, թէ ձեր շահը չի համապատասխաներ ձեր յոգ-
նութիւններուն. հետեւաբար կ'առաջարկեմ, որ փո-
խանակ քաղաքէ քաղաք շրջելու, իմ գործարանիս
մէջ աշխատիք իբրեւ շարժանկարի արուեստագէտ,
այսպէսով թէ՛ նուազ կը յոգնիք, և թէ անհամեմատ
աւելի շատ դրամ կը շահիք:»

Վալանթինո առանց վարանելու ընդունեց այս
առաջարկը, քաջալերուած ամէն կողմ իր գտած յա-
ջողութիւններէն: Ան վստահ էր թէ շարժապատկերի
մէջ ալ պիտի կարենար չուտով լաւ դիրք մը չիւնել
իրեն:

Օր. Սօրերը սակայն, բուռն կերպով հակառակե-
ցաւ այս առաջարկին. ան կը վախնար որ շարժա-
պատկերի ասպարէզին մէջ մտնելէ յետոյ Վալանթինո
կը լքէ զինքը. այս մտահոգութեամբ իր կնոջա-
կան բոլոր հնարամտութիւնը ի գործ դրաւ որ Ռու-
տովքը ետ կեցնէ իր մտադրութենէն: Այս առթիւ
Ռուտովքի և Օր. Սօրերի միջեւ բուռն վէճ մը ծա-
ղեցաւ, որու հետեւանքով Վալանթինո վերջնակա-
նապէս լքեց Օր. Սօրերը:

Այսպէսով, Վալանթինո առաջին քայլը կը նետէր
գէպի իր համաշխարհային հռչակը: Պ. Կրիֆիթ իսկոյն
պայմանագրութիւն մը կնքեց Վալանթինոյին հետ:
Այս պայմանագրութիւնով, Ռուտովք յանձն կ'առնէր
վեց ամիս, օրական 5 տոլարով աշխատիլ Պ. Կրիֆիթի
գործարանին մէջ: Պ. Կրիֆիթ թէեւ վստահ էր Վա-

լանթինոյի կարողութեան վրայ, սակայն յարմար
դատեց փորձի շրջան մը անցընել և նախ երկրորդա-
կան դերեր յանձնեց անոր:

Երեք ամիս յետոյ, Ռուտովք արդէն աչքին լոյսն
էր Պ. Կրիֆիթի, որ պայմանագրութեան ատենը

ՎԱԼԱՆԹԻՆՕ՝ «Շէյխ»ի դերին մէջ

չլրացած դայն վերանորոգած էր, անչուշտ Վալան-
թինոյի համար ա'յ աւելի նպաստաւոր պայմանե-
րով: Վալանթինոյի բարեձեւ հասակը, արտայայտիչ
աչքերը, աղնուական շարժուձեւերը և վերջապէս դո-

բաւոր «միմիք»ը նպատած էին որ ան առաջնակարգ գերասաններու կարգը դառնայ:

Վալանթինո, առաջին անգամ մասնակցած է Փրցուած Ծաղիկներ (The Broken Flowers) խաղին ուր երկրորդական դեր մը տրուած էր անոր: Հակառակ աւտոր, ան աբսակարգ բնութեակով թիւն մը ցոյց տուած էր, և չարժանկարի քննադատները առանց վարանելու բռնած էին թէ, «այդ երկտաւարը խաղացին մեծ ապագայ կը խոստանայ»:

«The four Horsemen of the Apocalypse» (Ալօ-քայիսիս չորս ձիաւորները) խաղին մէջ, Վալանթինո

Վ.Ա.Ա.Ն.Թ.ԻՆՕ՝ «Աւիւն և Աւազ» խաղին մէջ

աշխատանքին մեծ յաջողութիւն մը ձեռք բերած էր որ աշխուս «օրտան մարդ»ը դարձած էր: Այս խաղը առաջին աստիճանը եղաւ Վալանթինոյի փառքի սանդղակին: Ռուսոյի ապագան աշխուս ապահովուած

Վր. ամէն կողմէ նպատատւոր առաջարկներ կը տեղային անոր: Բոլոր չարժանկարի բնկերութիւնները կ'աշխատէին անոր գործակցութիւնը ապահովել: Վալանթինո հաւատարիմ մնաց իր խոստումին և չբաժնուեցաւ Պ. Կրիֆիթէն, որովհետեւ ան էր որ զինքը գէպի յաջողութիւն տարած էր: Պ. Կրիֆիթի Լօս Անճէլոսի գործարանին մէջ ան աշխատեցաւ չարուհակ երեքուկէս տարի: Այդ շրջանին խաղաց Արիւն և Աւազ (Blood and Sand), Պ Պօքէն (Monsieur Beaucaire), Շէյխ Ահմէտ (The Chéïk) ի նման խաղեր, որոնք աշխատանքի հռչակաւոր դարձուցին զինքը:

Պ. Կրիֆիթի հետ իր կնքած պայմանագրութիւնը աւարտելէ յետոյ, ան միջոց մը քաշուեցաւ ասպարէզէն, և որոշեց վերստին ագարակապանութեամբ զբաղիլ: Այս նպատակով ամուսնացաւ իր նախկին ծանօթներէն Օր. Ժան Էքքըր անուն ամերիկացի գերասանուհի մը հետ: Վալանթինոյի այս երջանկութիւնն ալ կարծատեւ եղաւ, և երեք ամսուան կենակցութենէ մը յետոյ Տիկին Վալանթինո դատարան գիմելով, ապահարզան պահանջեց: Ամերիկացի գերասանուհին չահեցաւ իր դատը, հաստատուած բլալով որ Վալանթինո «անգթութիւններ» կը գործէր իր կնոջ հանդէպ:

Հաղիւ բաժնուած էր իր կնոջմէն, երբ Վալանթինո ամուսնացաւ ամերիկացի միլիոնատէրի մը հոգեգաւակին՝ Օր. Ուինիֆրէտ Հըտնէթի հետ, որ «Նաչա Բամպուլա» անունով ծանօթ էր իբրեւ գրագէտ և նկարիչ: Վալանթինո մօտաւորապէս երեք տարի ապրեցաւ իր բանաստեղծ կնոջ հետ, սակայն վերջերս դատարանին որոշումով անկէ ալ բաժնուեցաւ: Դժգոհը դարձեալ կիսն էր, որ գոնփակ նիստի

մը մէջ իր ամբաստանութիւնները պարզեց դատաւորներուն, և յաջողեցաւ ամուսնալուծման որոշում՝ ձեռք բերել:

Այս երկրորդ խորհրդաւոր ապահարդանէն յետոյ, Վալանթինո Փարիզի մէջ ուխտած էր այցիւս չաւ մուսնանալ: Իր բարեկամները դիտել տուած էին թէ «Վալանթինո մը դատարարուած է միշտ ամուսնաւնալու»: Ռուտովի հակառակը պնդելու ուժ չէր զգացած իր մէջ, միայն գրաւիջրոնուած էր որ մինչեւ 1930 թուականը չպիտի ամուսնանար:

Իր երկրորդ կնոջմէն բաժնուելէ յետոյ, Վալանթինո 1924ին կրկին Ամերիկա մեկնեցաւ և վերադառնալիքուհեցաւ շարժանկարին: Երկու երեք ամիս յետոյ զրոյց չընեցաւ թէ, ան նշանուած է շարժանկարի ծանօթ աստղերէն Փօլա Նէկրիի հետ: Այս մասին իրեն ուղղուած հարցումի մը պատասխանելով, Վալանթինո յայտարարած է թէ, այդ տեսակ մտաւորութիւն մը ունի, բայց 1930ին առաջ չպիտի ամուսնանայ: Ո՛չ սք կրնայ բսել թէ Վալանթինո պիտի կարենա՞ր յարգել իր այս խոստումը: Զինքը մօտէն ճանչցողներն անգամ կը վարանին վճռական կարծիք մը յայտնելու: Ամէն պարագայի մէջ, անաւերնկալ և վաղահաս մահը, բոլոր ծրագիրները ջուրը ձգեց: Վերջին անգամ ան տարեկան 100 հազար սթէրլին կը շահէր:

Հակառակ անոր որ երկու անգամ ամուսնացած և երկու անգամին ալ դժբախտ եղած էր, Վալանթինո ճակատագրականօրէն չէր կրնար հեռու մնալ կիներէն: Բնութիւնը զայն ստեղծած էր սիրելու և սիրուելու համար: Թերեւս այդ էր պատճառը, որ ան չէր կրնար իր սէրը մէկ կնոջ վրայ կեդրոնացնել, և

չարունակ նոր ծագիկներ կը փնտռէր՝ հիւթ քաղելու համար:

Վալանթինո գիտէր թէ միլիոնաւոր կիներու պաշտամունքին առարկան էր: Իր երկրորդ ամուսնալուծումէն յետոյ, ան ամէն օր հարիւրաւոր նամակներ կը ստանար, որոնք ամուսնութեան զանազան առաջարկներ կը պարունակէին: Սինէմայի գլխաւոր աստղերն անգամ, կ'ուզէին տիրանալ անոր. այս առթիւ նոյն իսկ բուռն վէճ մը ծագած էր Փօլա Նէկրիի և Նազիմովնայի միջեւ: Աշխարհահռչակ այս երկու արուեստագէտներուն միջեւ պայքարը այնքան սուր բնոյթ մը ստացած էր որ Վալանթինո ստիպուեցաւ միջամտել և իր ընտրութիւնը ընել: Ռուտովի նախասիրութիւնը կը հակէր Փօլա Նէկրիի կողմը: Անմիջապէս որ տեղեկացաւ Վալանթինոյի որոշումին, Օր. Նազիմովնա պաշտօնապէս յայտարարեց թէ, այցիւս երեք չպիտի մասնակցի Վալանթինոյի խաղերուն: Այս պատճառով է որ ան չեղեալ համարեց Պ. Կրիֆիթի հետ կնքուած պայմանագրութիւնը, որով յանձն առած էր Վալանթինոյի հետ գլխաւոր դեր մը ստանձնել Պ. Պօքէլ ֆիլմին մէջ:

Փօլա Նէկրի սակայն, իսկոյն օգտուեցաւ առիթէն և պատրաստակամութիւն յայտնեց Նազիմովնայի դերը ստանձնելու, այսպէսով, Վալանթինոյի հետ ան պատրաստեց Պ. Պօքէլը, որ այնքան մեծ յաջողութիւն գտաւ ամէն կողմ:

Այդ թուականէն սկսեալ, Փօլա Նէկրիի և Վալանթինոյի միջեւ յարաբերութիւնները ալ աւելի սերտ բնոյթ մը ստացան, և վերջապէս Վալանթինո խոստացաւ նշանուել Փօլա Նէկրիի հետ: Վաղահաս մահը սակայն, այս ծրագիրն ալ ջուրը ձգեց:

ԻՆՉՊԷՍ ՀԻՒԱՆԴԱՑԱԻ

Օգոստոսին սկիզբները, վալանթինո սկսած էր տկարութեան նշաններ դրալ: Բժիշկներու խորհուրդին վրայ, Նիւ եորքի ֆոլիքլինիք հիւանդանոցը

ՓՕԼԱ ՆԷԼԵՐԻ

Վալանթինոյի անմխիթար նշանածը

փոխադրուեցաւ բժշկական գործողութեան մը ենթարկուելու համար: Բժշկական քննութիւնը հաստատած էր, որ ան կը տառապէր ախանտիաթէ, և

Ստամոքսային խոցէ (gastric ulcer): Նիւ եորքի ամէնէն կարող մասնագէտ բժիշկները Պ. Պ. Փօլ Տըրհամ, Հարօլտ Միքըր և Բուտօլֆ Միննինկի բոլոր ջանքերը ապարդիւն մնացին:

Վալանթինոյի հիւանդանոց փոխադրուելն ու գործողութեան ենթարկուելը օրուան կարեւորագոյն զէպքը կը նկատուէր ո՛չ միայն Ամերիկայի, այլ և եւրոպայի մէջ: Ամերիկայի ամէն կողմէն ամէն օր հազարաւոր անձեր հիւանդանոց կ'այցելէին «աշխարհի ամէնէն գեղեցիկ մարդ»ուն առողջական վիճակին մասին տեղեկութիւն առնելու համար: Խճուղումը այնքան սաստիկ էր, որ բժիշկները որոշեցին փակել հիւանդանոցին բոլոր գուռները: Ասկէ զատ ստիկանութենէն օգնական ուժ պահանջեցին, ժողովուրդը ցրուելու համար:

Հիւանդանոցի տնօրէնութիւնը ամէն վայրկեան հազարաւոր հեռագիրներ և նամակներ կը ստանար, որոնց պատասխանելու համար մասնաւոր ապաստարկութիւն մը հաստատած էր: Միեւնոյն ատեն հիւանդանոցին առաջին յարկը տեղեկատու դիւան մը հաստատած էր՝ Վալանթինոյի առողջական վիճակին մասին ամէն ժամ տեղեկագիր հրատարակելու և ղիմում կատարողներուն պատասխանելու համար: Թերթերու թղթակիցներն ալ օրը օրին աշխարհի ամէն կողմը կը հեռագրէին Վալանթինոյի առողջական վիճակին տեղեկագիրները:

ԻՆՉՊԷՍ ՄԵՌԱԻ

Այսպէս, համաշխարհային հետաքրքրութեան մէջ մեծաւ գեղեցիկ վալանթինոն: Սիրուած արուեստագէտին մահուան անկողին շուրջ խմբուած էին Սինէմայի գլխաւոր աստղերը, Նորմա Թալման, Շարլո, Տուկլաս Ֆայպրէնքս, Մէրի Փիքֆօրտ, և ուրիշ արուեստագէտներ: Փոյա Նէկրի չէր կրցած իր նշանածին քով գտնուիլ, որովհետեւ նոր ֆիլմի մը պատրաստութեամբը զբաղած էր Հօլիվուտի մէջ:

Մինչդեռ վալանթինո իր հոգին կ'աւանդէր, հիւանդանոցին դրօշը կամաց կամաց վար կ'առնուէր՝ դուրսը խոնուած բազմութեան ծանուցանելու համար մեծ գոյժը: Նոյն վայրկեանին, զանազան շարժանկարի գործիքներ, կ'առնէին մեռնող վալանթինոյի, և անհամբեր ամբոխին նկարները:

Վալանթինո մեծաւ հանդարտ մահով մը, և իր գիտակցութիւնը կսրնցուցած վիճակի մէջ: Անոր մահը մեծ յուզում պատճառեց Ռուսօլֆի միլիոնատուր սիրահարներուն: Փոյա Նէկրի երբ ստացաւ բօթաբեր հեռագիրը, նուաղեցաւ: Շատ դժուար եղաւ ուշքի բերել զայն: Երբ իր աչքերը բացաւ, վալանթինոյի նշանածը:

— «Ռուսօլֆս, միակ և վերջին սէրս...» ըսաւ և կրկին նուաղեցաւ: Նոյն իրիկունն իսկ ան Նիւ Եորք մեկնեցաւ՝ անձամբ հսկելու համար իր սիրականին յուղարկաւորութեան հանդէսին:

ՍԻՆԷՄԱՅԻ ԶՈՆ

Վալանթինոյի վաղաժամ մահը արդիւնքն էր տաւ րապալման աշխատանքի: Ամերիկեան թերթերը այս առթիւ հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտան:

Ելեկտրական զօրաւոր լոյսը, որուն տակ կ'աշխատին շարժանկարի արուեստագէտները, կը տկաւացնէ անոնց ջղային դրութիւնը: Մասնաւորաբար վալանթինոյի նման գլխաւոր գերասաններ ստիպուած են աւելի երկար առեն մնալ ելեկտրական զօրաւոր լոյսերու տակ: Զօրաւոր ելեկտրականութիւնը ազդած և տկարացուցած է վալանթինոյի սիրտն ու ջղային դրութիւնը, որու հետեւանքով ծաղիկ հաղիկ հասակին մէջ մեծաւ կիներու պաշտելի պերասանը, այս պայմաններուն մէջ, բժիշկներն իսկ զայն սինէմայի զոհ մը կը նկատեն:

Շիքակօ Թրիպլեն այս առթիւ հետեւեալ շահեկան տողերը կը գրէ.

Եթէ հաւատանք չըջան ընող զրոյցներուն, վալանթինո սինէմայի զոհ մըն է. կը նշանակէ, որ ան չպիտի մեռնէր, եթէ սինէմայի հետեւած չըլլար: Արդեօք Պ. Կրիֆիթ երբեք խղճի խայթ չունենա՞ր զայն սինէմայի ասպարէզին մէջ նետած րլլալուն համար:

Ճիշդ է, որ վալանթինո իր ասպարէզին շնորհիւ միլիոններ շահած է, սակայն կասկած չկայ, որ ան նոյնքան մեծ յաջողութիւն պիտի ունենար իբրեւ մարդիկ, և թերեւս տակաւին պիտի ապրէր: Արդարեւ, վալանթինո առաջնակարգ սիօրթմէն մըն էր: Սինէմայի հետեւելէ առաջ, ան զանազան քա-

6322-52

ղաքներու մէջ կոփամարտի մրցումներ կատարած և միշտ յաղթական հանդիսացած է։ Օր մը, Շիրակօ թրիպիւն գրած էր, թէ Վալանթինօ պատճառ եղած է, որ երիտասարդները կիներուն նման բրինձափոշի և ներկ գործածեն։ Ռուտովֆ, այս տողերը կարդալուն պէս, խմբագրատուն վազած և կոփամարտի հրաւիրած է յօդուածագիրը։

Մեծ դժուարութեամբ կարելի եղած է հանդարտեցնել խտալացի երիտասարդը։

ԿԻՆԵՐ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ Կ'ԸԼԼԱՆ

Ամերիկայի զանազան քաղաքներուն մէջ բազմաթիւ կիներ և աղջիկներ նուազած են՝ Վալանթինոյի մահուան լուրը կարդալով։ Իսկ Լոնտոնի մէջ անձնատպան եղած է երիտասարդ գերասանուհի մը միս փէճի Սքոթ։

Տէյլի Մէյլ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ անգլիացի գերասանուհիին անձնատպանութեան պարագաներուն մասին։

Սեպտեմբեր 24ին Օքսֆորտ փողոցի 52 թիւ տունին մէջ մեռած գտնուեցաւ ծանօթ գերասանուհի Օր. փէճի Սքոթ։ Ոստիկանութեան կողմէ կատարուած քննութիւնները հաստատած են, որ 27 տարեկան այս արուեստագիտուհիին անձնատպանութեան պատճառը Վալանթինոյի մահն է։ Օր. Սքոթի գոյքերուն մէջ էն գտնուած է նամակ մը, որ սա տողերը կը պարունակէ։

« Ռուտովֆս, առանց քեզի չեմ կրնար ապրիլ. ես կը նմանիմ թիթեռնիկի մը, որ կը սիրէ լուսաշող

արեգակին կիզիչ ճառագայթներուն մէջ լողալ... աւա՛ղ, միտադնեցաւ Արեւ... թիթեռնիկը ինչպէս կրնայ ապրիլ առանց լոյսի... աշխարհի վրայ քեզմէ զատ ոչինչ ունէի, քեզ կորսնցնելէ յետոյ կեանքը ալ անտանելի է... կ'ուզեմ միշտ քովդ գտնուիլ։ »

Ուրիշ թուղթի կտոր մը, նոյնպէս գտնուած Օր. Սքոթի տունէն, կ'ըսէ.

« Միլիոնաւոր սիրտեր զայն կը սիրեն, կ'ըսեն. ո՛չ ոք սակայն կրնայ զայն ինծի չափ սիրել... չկրցի սէրս իրեն յայտնել նամակով... կ'ուզեմ անձամբ իր քով երթալ... բոլոր գոյքերս տանտիրոջս թող ըլլան։ »

Տակաւին յայտնի չէ, թէ ուրիշ երկիրներու մէջ ալ Օր. Փիճիի օրինակին հետեւողներ կա՞ն թէ ոչ։

ՅՈՒՂԱՐԿԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վալանթինոյի յուղարկուածութիւնը նկարագրելով, ամերիկեան թերթերը կ'ըսեն, թէ ան աւելի չքեղ էր քան նախագահ Ռուսսելի թաղումը։

Մեռնելէն յետոյ, մարմինը երկու օր ցուցադրուեցաւ ժողովուրդին։ 12 ֆաշիստներ գիշեր ցերեկ պահակ կը սպասէին իրենց հայրենակցին դադարին շուրջ։

Յուղարկուածութիւնը կատարուեցաւ աննախընթաց շուքով։ Դադադին առջեւէն կ'երթային սուլապիկաւոր ֆաշիստները, որոնց կը հետեւին 500 քօլէճական աղջիկներէ և կիներէ բաղկացեալ խումբ մը — բոլորն ալ սեւազգեստ, — դադադը կը կրէին Վալանթինոյի մօտիկ բնկերները՝ Տուկյաս Ֆայպրէնքս,

ՎԱԼԱՆԹԻՆՕ
«Արիւն եւ Աւագ» խաղին մէջ

Շարլօ, Հարօլտ Լուի եւ ուրիշներ: Փօլա Նէկրի, լա-
լէն կարմրած աչքերով կը հետեւէր իր սիրականին
դագաղին, իր շուրջը՝ ունենալով Սինէմաի ծանօթ
աստղերը՝ Մէրի Փիքֆօրտ, Նօրմա Թալմաճ եւ Վա-
լանթինոյի երկու նախկին կինները: Յետոյ կուգային
Լօս Սնճէլուսի եւ Հօլիվուտի շարժանկարի գործարան-
ներու աշխատաւորները, որոնց կը հետեւէին կառա-
վարութեան ներկայացուցիչները, օտար ներկայա-
ցուցիչները եւ վերջապէս հարիւր հազարաւոր հետա-
քրքիրներն ու Վալանթինոյի համակիրները:

Սինէմայի աշխատաւորները իրենց ձեռքը բռնած
էին Վալանթինոյի խոշոր նկարները, որոնք զայն
կը ներկայացնէին իր զանազան դերերուն մէջ: Քա-
ռասուն կառքեր կը փոխադրէին ծաղկեպսակները:
Թափօրը, զանազան ձեւերու մէջ լուսանկարուեցաւ
շարժանկարիչներու կողմէ:

Այսպէս հողին յանձնուեցաւ Ռուտօլֆ Վալանթի-
նոն, որ աշխարհի ամէնէն զեղեցիկ մարդը կը նկատ-
ուէր, եւ որուն համար միլիոնաւոր կանացի սիրտեր
կը բարախէին:

2159

ԳԻՆ 7.50 ՂՐՈՒՇ

Կեդրոնատեղի՝ Ղալաթիա, Պիլլուս Փողոց թիվ 10

«ԾԻԱԾԱՆ» ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ

Ամէն տեսակ յանձնարարութեան համար դիմել կեդրոնատեղին:

0011073

2013

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0011073

